

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ

Інститут гуманітарної підготовки та державного управління

Кафедра філології та перекладу

Затверджую ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІГПДУ

bf Дзвінчук Д.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

« ___ » _____ 2018 р.

**Педагогіка і психологія вищої школи та
методика викладання дисциплін у ВНЗ**

РОБОЧА ПРОГРАМА

Другий (магістерський) рівень
(рівень вищої освіти)

галузь знань

03 Гуманітарні науки
(шифр і назва)

спеціалізація

Переклад (англійська мова)
(шифр і назва)

вид дисципліни

обов'язкова

Івано-Франківськ
2018 р.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ**

Інститут гуманітарної підготовки та державного управління

Кафедра філології та перекладу

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІГПДУ

_____ Дзвінчук Д.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

« ___ » _____ 2018 р.

**Педагогіка і психологія вищої школи та
методика викладання дисциплін у ВНЗ**

РОБОЧА ПРОГРАМА

Другий (магістерський) рівень
(рівень вищої освіти)

галузь знань

03 Гуманітарні науки
(шифр і назва)

спеціалізація

Переклад (англійська мова)
(шифр і назва)

вид дисципліни

обов'язкова

Івано-Франківськ
2018 р.

Робоча програма дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи та методика викладання дисциплін» для студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою на здобуття ступеня **магістр** за спеціалізацією «Переклад (англійська мова)».

Розробник:

канд. філол. наук, доцент

(посада, назва кафедри, науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

М. І. Венгринюк,

О. К. Янишин

(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філології та перекладу

(назва кафедри)

Протокол від « 04 » вересня 2018 року № 1

Завідувач кафедри філології та перекладу

(назва кафедри)

(підпис)

О. В. Когут

(прізвище та ініціали)

Узгоджено:

Завідувач випускової кафедри _____

(назва кафедри)

(підпис)

О. В. Когут

(прізвище та ініціали)

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи та методика викладання дисциплін у ВНЗ» згідно з чинним РНП, розподіл по семестрах і видах навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах			
			Семестр 1		Семестр 2	
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)
Кількість кредитів ECTS	6		6			
Кількість модулів	1		1			
Загальний обсяг часу, год	180		180			
Аудиторні заняття, год, у т.ч.:	54		54			
лекційні заняття	18		18			
семінарські заняття	-		-			
практичні заняття	36		36			
лабораторні заняття	-		-			
Самостійна робота, год, у т.ч.	126		126			
виконання курсового проекту (роботи)	-		-			
виконання контрольних (розрахунково-графічних) робіт	-		-			
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	-		-			
опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	26		26			
підготовка до практичних занять та контрольних заходів	70		70			
підготовка звітів з лабораторних робіт	-		-			
підготовка до екзамену	30		30			
Форма семестрового контролю	екзамен		екзамен			

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ,

ЇЇ МІСЦЕ І ЗНАЧЕННЯ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

1.1 Опис дисципліни "Педагогіка і психологія вищої школи та методика викладання дисциплін у ВНЗ"

ГСЕ.02 «Педагогіка і психологія вищої школи та методика викладання дисциплін у ВНЗ» (6 кред., 180 год., 1л, 2 пр.), I семестр.

Педагогіка та психологія вищої школи як галузь людського знання та практичної діяльності. Основні проблеми сучасної вищої освіти. Вища освіта в Україні: історія і сучасність. Методика та методологія педагогічних досліджень. Сутність та особливості навчального процесу у вищій школі. Психолого-педагогічні умови і механізми становлення особистості майбутнього фахівця в системі ступеневої вищої освіти; особистість викладача та студента в їх розвивальній педагогічній взаємодії. Дидактика вищої школи. Методи, прийоми і форми навчання у вищій школі. Стратегії та технології навчання студентів. Планування освітньої діяльності. Діагностика результатів навчання. Професійно-педагогічна майстерність викладача вищої школи. Виховання у вищій школі.

1.2. Предмет, мета й завдання вивчення дисципліни

Реформування системи вищої освіти України розглядає педагогіку як теоретико-методологічну і методичну основу національної системи освіти, вимагає відродження національних освітніх традицій і відкритості зарубіжному досвіду, втілення перспективних технологій розвитку, навчання, викладання у ВНЗ. За таких умов підготовка викладачів для організації навчально-виховного процесу у вищій школі має цілеспрямовано і методично обґрунтовано поєднувати вивчення загальних положень педагогіки, психології вищої школи і методики викладання дисциплін у ВНЗ із опануванням сучасних загально-дидактичних методів, прийомів і засобів навчання, технологій і техніки викладання.

Предмет дисципліни: вищий навчальний заклад як педагогічна система; функціонування та ефективність педагогічного процесу у вищому навчальному закладі; психолого-педагогічні умови і механізми становлення особистості майбутнього фахівця в системі ступеневої вищої освіти; особистість викладача та студента в їх розвивальній педагогічній взаємодії, закономірності навчання і виховання студентів, а також їх наукову і професійну підготовку як спеціалістів відповідно до вимог держави; упровадженні інноваційних технологій навчання і виховання у ВНЗ.

Предмет науки завжди конкретизується в її меті і завданнях.

Мета вивчення дисципліни – сформувати у магістрантів психолого-педагогічне мислення та підготувати їх до майбутньої професійно-педагогічної діяльності, сформувавши їхню педагогічну компетентність як здатність реалізовувати освітню, гностичну, конструктивно-планувальну, організаторську, комунікативно-навчальну, виховну та розвивальну функції викладача у вищих навчальних закладах різних типів і рівнів акредитації.

Завдання вивчення дисципліни:

- ознайомити з сучасним потрактуванням складових дисципліни;
- опанувати понятійний апарат педагогіки, психології та методики викладання у вищій школі та сформувати розуміння ступеневого підходу до організації навчального простору (бакалавр-магістр);
- схарактеризувати основні етапи становлення та сучасні тенденції розвитку вищої школи;
- опанувати методику та методологію педагогічних досліджень у вищій школі.

- визначити зміст професійно-педагогічної діяльності викладача ВНЗ, професійної майстерності та педагогічної техніки викладача;
- сформулювати у студентів систему знань, умінь і навичок, необхідних для викладання навчальні дисципліни;
- ознайомити з інноваційними формами навчання та організації самостійної роботи студентів;
- ознайомити із особливостями викладання дисциплін у ВНЗ, основами проектування змісту навчальної програми загалом і з окремої дисципліни;
- вивчити способи побудови навчальної дисципліни як сукупності інваріантної частини, побудованої відповідно до освітнього державного стандарту, та варіативної частини.

1.3 Місце і значення дисципліни у навчальному процесі

Місце у структурно-логічній схемі підготовки спеціаліста: вихідна. Пов'язана із вивченням СВНЗ 4.7 С ; передусє проведенню педагогічної практики

Має логічний та змістовно-методичний зв'язок із «Методикою викладання іноземних мов та перекладу у ВНЗ» та асистентською науково-педагогічною практикою

Основні теоретичні положення, ідеї курсу розглядаються через призму психологічних механізмів, закономірностей природного розвитку студента, його пізнавальної діяльності, становлення особистісних рис, що є умовою творчого пошуку викладачем шляхів, методів, впливу на особистість у процесі взаємодії з нею. Головні положення опираються на знання студентами філософії як методологічної бази, психології як теоретичної основи, а також на сформовані загальні уявлення, знання з нормативного курсу педагогіки.

Згідно з освітньо-професійною програмою вивчення дисципліни має сприяти формуванню здатності якісно здійснювати навчально-виховний процес у вищих навчальних закладах, що є складовою інтегральної професійної компетентності магістрів за спеціальністю «Філологія» (спеціалізація «Переклад (англійська мова)»).

2. ВИМОГИ ДО КОМПЕТЕНЦІЙ, ЗНАНЬ ТА УМІНЬ

2.1. Вимоги до компетенцій

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів за спеціальністю 035 «Філологія» за спеціалізацією «Переклад (англійська мова)», вивчення «Педагогіки і психології вищої школи та методики викладання дисциплін у ВНЗ» має сприяти формуванню інтегральної професійної компетентності, зокрема загальних компетентностей (ЗК-1–ЗК-10, ЗК-12–ЗК-14) та загально-професійної педагогічної компетентності (ЗПК-7), що виражається у здатності забезпечувати якісне здійснення навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах та реалізовувати освітню, гностичну, конструктивно-планувальну, організаторську, комунікативно-навчальну, виховну, розвивальну функції викладача ВНЗ. Зміст перелічених компетенцій відображено у таблиці нижче.

Загальні компетентності	Шифр
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ЗК-1
Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.	ЗК-2
Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ЗК-3
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ЗК-4
Здатність бути критичним і самокритичним.	ЗК-5
Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	ЗК-6
Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ЗК-7

Здатність працювати в команді.	ЗК-8
Навички міжособистісної взаємодії.	ЗК-9
Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.	ЗК-10
Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	ЗК-12
Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	ЗК-13
Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.	ЗК-14
Професійні компетентності	
Компетентності загально-професійні	
	КЗП
Здатність реалізовувати освітню, гностичну, конструктивно-планувальну, організаторську, комунікативно-навчальну, виховну, розвивальну функції викладача іноземної мови та перекладу (педагогічна компетентність)	ЗПК-7

Дисципліна має логічний та змістовно-методичний зв'язок із «Методикою викладання іноземних мов та перекладу у ВНЗ» та асистентською науково-педагогічною практикою. Набуті компетенції є підґрунтям для опанування «Методики викладання іноземних мов та перекладу у ВНЗ» та успішного виконання завдань асистентської науково-педагогічної практики.

2.2 Вимоги до знань та умінь

Успішне опанування курсу «Педагогіка і психологія вищої школи та методика викладання дисциплін у ВНЗ» забезпечує *знаннями* про:

- сутність, своєрідність навчально-виховного процесу у вищій школі;
- понятійний апарат психолого-педагогічних наук і ступеневий підхід до організації навчального простору у вищій школі;
- нормативно-правові аспекти навчально-виховного процесу у ВНЗ;
- основних методів проведення науково-педагогічних досліджень у вищій школі;
- тенденції, особливості розвитку системи вищої освіти в Україні та зарубіжних країнах з урахуванням положень Болонської декларації;
- суперечності, психічні функції, особливості розвитку молоді людини студентського віку;
- структуру, психолого-педагогічні аспекти організації навчально-пізнавальної діяльності студентів;
- критерії відбору, принципи структурування змісту навчального курсу у вищій школі;
- сучасні інтерактивні методи навчання студентів;
- форми організації навчання студентів;
- норми, критерії оцінювання знань, умінь студентів, повідомлення їм та отримання від них зворотного зв'язку;
- сутність, особливості, методи, прийоми виховання студентів;
- педагогічні уміння діяльності викладача вищої школи;
- особливості вербальної і невербальної поведінки викладача;
- етапи, способи розв'язання конфліктів зі студентами;
- шляхи, умови формування студентської спільноти.

Вивчення курсу передбачає формування таких *умінь* (з урахуванням фаху):

- реалізовувати освітню, гностичну, конструктивно-планувальну, організаторську, комунікативно-навчальну, виховну, розвивальну функції викладача іноземної мови та перекладу (педагогічна компетентність);
- орієнтуватися в спеціальній психолого-педагогічній літературі;
- застосовувати методи науково-педагогічного дослідження у практичній роботі зі студентами;

- відібрати зміст і структурувати текст лекції, сформулювати навчальну мету, усіх видів занять; планувати структуру, зміст, процес організації лекції, практичного, семінарського заняття;
- застосовувати методи, прийоми організації навчально-пізнавальної діяльності студентів (бесіди, діалогу, дискусії, мозкової атаки, сюжетно-рольової гри, роботи в групах тощо);
- оцінювати результати навчальних досягнень;
- обирати, розробляти та впроваджувати ефективні освітні технології та інноваційні форми навчання,
- застосувати методи, прийоми організації виховного впливу на студентів;
- організувати спілкування зі студентами у навчальний і позанавчальний час;
- аналізувати педагогічні ситуації та розв'язувати педагогічні конфлікти.

Лекційні заняття
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1
ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ
Лекція № 1

Теоретичні основи педагогіки та психології вищої школи (2 год.)

Предмет, завдання, основні категорії педагогіки вищої школи. Вища школа як педагогічна система. Методологічні аспекти організації вищої освіти (особистісно-відчужений, традиційний і соціал-конструктивістський, особистісно-центрований підхід), загальнонаукові підходи (діяльнісний, комунікативний, суб'єктний, інтерактивний).

Предмет, завдання, основні категорії психології вищої школи.

Мета і завдання діяльності викладача у вищій школі.

Література

Нормативні документи

Про вищу освіту : Закон України [Текст] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
 – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

Підручники та посібники

Основні

1. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. [Текст] / А. І. Кузьмінський. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2011. – С. 11–61. – Режим доступу : <http://pulib.if.ua/book/219>.
2. Алексюк А. М. Педагогіка вищої школи. – К., 1998. – С. 437 – 447. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія : підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів вищих навчальних закладів. –К. : Либідь, 1998. – С. 8–247; 306–314.
3. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : навч. посібник. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – С. 11–52; 284–354 .
4. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К. : Академвидав, 2010. – С. 7–12.

Додаткові

5. Український педагогічний словник [Текст] / С. У. Гончаренко, С. Головка, С. Каверіна. – Київ : Либідь, 1997. – 374 с. – Режим доступу : <http://edu-lib.net/drugoe-2/goncharenko-s-u-ukrayinskiy-pedagogich>.

Лекція № 2

Гене́за вищої освіти. Витоки, основні етапи становлення і перспективи розвитку вищої школи України (2 год.)

Мета: ознайомити студентів магістратури з особливостями і принципами побудови, основними етапами розвитку вищої освіти в Україні та за її межами, допомогти оцінити її сучасний стан і перспективи удосконалення згідно вимог Болонських угод.

Витоки і основні етапи становлення вищої школи України. Перші школи та університети. Зародження і розвиток вищої школи в Україні. Перспективи розвитку сучасної вищої школи в Україні. **Соціально-історичний нарис розвитку вищої професійно школи: порівняльний аналіз зарубіжного і вітчизняного досвіду.** Особливості унітарної та бінарної систем вищої освіти. Вища інженерно-технічна освіта. **Особливості університетів та університетської освіти.** Парадигми університетської освіти (культурно-ціннісна; академічна; професійна; технократична; гуманістична). **Структура вищої освіти в Україні (сам. роб.)** Принципи побудови і структура системи вищої освіти в Україні. Особливості університетів та університетської освіти. Структура вищої освіти в Україні. Принципи освітньої політики в Україні. **Європейська освітня інтеграція.** Адаптація вищої освіти України до вимог Болонського процесу. Зміст реформ вищої освіти в Україні у світовому освітньому контексті. Болонський процес. Закон України "Про вищу освіту". Структура та рівні вищої освіти. Професійно-кваліфікаційна модель спеціаліста

Ключові слова: університет, ліцей, коледж, факультет, унітарна та бінарна системи вищої освіти, парадигма, педагогічна парадигма, вища професійна освіта, особистісно орієнтоване навчання, система вищої освіти, бакалавр, магістр, доктор філософії, доктор наук, принципи побудови системи вищої освіти, кредитно-модульна технологія навчання, модульно-рейтингова технологія навчання, Болонський процес.

Література

Нормативні документи

Про вищу освіту : Закон України [Текст] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

Підручники та посібники

Основні

1. Кузьмінський, А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. [Текст] / А. І. Кузьмінський. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2011. – С. 11–61. – Режим доступу : <http://pulib.if.ua/book/219>.

2. Алексюк А. М. Педагогіка вищої школи. – К., 1998. – С. 437–447. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія : підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів вищих навчальних закладів. – К. : Либідь, 1998. – С. 8–247; 306–314.

3. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : навч. посібник. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – С. 11–52; 284–354 .

4. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К. : Академвидав, 2010. – С. 7–12.

Додаткові

5. Український педагогічний словник [Текст] / С. У. Гончаренко, С. Головка, С. Каверіна. – Київ : Либідь, 1997. – 374 с. – Режим доступу : <http://edu-lib.net/drugoe-2/goncharenko-s-u-ukrayinskiy-pedagogich>.

Лекція № 3

Сутність та особливості навчального процесу у вищій школі (2 год.)

Структура процесу навчання, його об'єктивний і суб'єктивний сенс. Процес оволодіння новими знаннями у вищій школі. Розвиток наукових понять й умінь, навичок студентів, корекція їхнього помилкового, неправильного розуміння та утворення понять.

Особливості, напрями організації міжособистісної взаємодії студентів у процесі навчання, формування у них позитивної мотивації навчання. Принципи організації навчального процесу у вищій школі.

Література

Нормативні документи

Про вищу освіту : Закон України [Текст] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття) // Освіта. –1993. – №44.
Національна доктрина розвитку освіти // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2002. – № 2. – С.9–22.

Підручники та посібники

Основні

1. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. [Текст] / А. І. Кузьмінський. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2011. – С. 200–230. – Режим доступу : <http://pulib.if.ua/book/219>.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : навч. посібник. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – С. 105–132.
3. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К. : Академвидав, 2010. – С. 76–104.

Додаткові

4. Український педагогічний словник [Текст] / С. У. Гончаренко, С. Головка, С. Каверіна. – Київ : Либідь, 1997. – 374 с. – Режим доступу : <http://edu-lib.net/drugoe-2/goncharenko-s-u-ukrayinskiy-pedagogich>.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Лекція № 4

МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

(2 год.)

Методологія педагогіки та психології: загальна характеристика та рівні. Наукові дослідження – шлях до вирішення проблем педагогіки та психології вищої школи. Зміст і організація, структура наукових досліджень; основні елементи педагогічного дослідження, його змістовий алгоритм. Організація науково-педагогічних досліджень; значення наукових понять для розвитку педагогічної науки. Методика педагогічного дослідження. Загальна класифікація і характеристика окремих методів педагогічного дослідження; методи вивчення й узагальнення педагогічного досвіду. Документація і оформлення результатів дослідження. Характеристика окремих методів педагогічного дослідження.

Опорні поняття. Методологія науки, методологічна засада педагогіки, наукове дослідження, проблема дослідження, об'єкт дослідження, предмет дослідження, мета (ціль) дослідження, завдання дослідження, гіпотеза дослідження, методи дослідження.

Література

Нормативні документи

Про вищу освіту : Закон України [Текст] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття) // Освіта. –1993. – №44.
Національна доктрина розвитку освіти // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2002. – № 2. – С.9–22.

Підручники та посібники

Основні

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : навч. посібник. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – С. 11–52; 284–354.
2. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К. : Академвидав, 2010. – С. 7–12.
3. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник для вищих навчальних закладів / В.М. Шейко, Н.М. Кушнарєнко. Харківська державна академія культури. – Х., 1998. – 287 с.

Додаткові

4. Український педагогічний словник [Текст] / С. У. Гончаренко, С. Головка, С. Каверіна. – Київ : Либідь, 1997. – 374 с. – Режим доступу : <http://edu-lib.net/drugoe-2/goncharenko-s-u-ukrayinskiy-pedagogich>.
5. Гончаренко С. Педагогічний процес з погляду «філософії ХХІ ст.»/ С. Гончаренко, В. Кушнір // Шлях освіти. – 2005. – №1. – С.2–7.
6. Гончаренко С. Про критерії оцінювання педагогічних досліджень / С.Гончаренко // Шлях освіти. – № 1. – 2004. – С.2–6.
7. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі : навчальний посібник / С. У. Гончаренко, П. М. Олійник, В. К. Федорченко та ін.; За ред. С. У. Гончаренка, П. М. Олійника. – К., 2003. – 323 с.
8. Організація соціологічних досліджень. - К., 1995. – 44 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН У ВНЗ

Лекція № 5 ДИДАКТИЧНІ ПІДХОДИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ КОНЦЕПЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ (2 год.)

Основні категорії дидактики вищої школи. Педагогічна система. Проектування змісту освіти. Навчально-нормативні документи, які регулюють реалізацію освітніх цілей. Система стандартів вищої освіти. Державний стандарт вищої освіти.

Проектування змісту навчальної дисципліни як дидактична задача. Проектування змісту реального навчального процесу.

Література

Нормативні документи

Про вищу освіту : Закон України [Текст] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

Підручники та посібники

Основні

1. Кузьмінський, А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. [Текст] / А. І. Кузьмінський. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2011. – С. 164–245. – Режим доступу : <http://pulib.if.ua/book/219>.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : навч. посібник. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – С. 187–219.

Тема 5: Основні категорії дидактики вищої школи. Організація навчального процесу у ВНЗ.

3. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К. : Академвидав, 2010. – С. 7–12.

Додаткові

4. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти : навч. посібник для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти [Текст].— К. : ВВП «КОМПАС», 1997.— С. 9–29. – Режим доступу : www.regik.rv.ua/regik/Bolyubash.doc.

5. Козак Ф. В. Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищу освіту України. – Режим доступу : <http://nung.edu.ua/news/kmsonp.pdf>. (10).

6. Сверида Б. В. Проведення самостійної та індивідуальної роботи з студентами в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу. – Режим доступу : <http://nung.edu.ua/news/samrob.pdf> (22).

7. Український педагогічний словник [Текст] / С. У. Гончаренко, С. Головка, С. Каверіна. – Київ : Либідь, 1997. – 374 с. – Режим доступу : <http://edu-lib.net/drugoe-2/goncharenko-s-u-ukrayinskiy-pedagogich>.

Лекція № 6

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ (2 год.)

Сутність поняття "форми організації навчання". Класифікація організаційних форм навчання у вищій школі. Групи традиційних організаційних форм навчання (навчальні заняття, практична підготовка, самостійна робота, контрольні заходи).

Характеристика основних організаційних форм навчання. Технологія та техніка організації та проведення навчальних занять (лекція, семінар, лабораторне заняття, практичне заняття, індивідуальне заняття, навчальна конференція, консультація, навчальна гра та ін.).

Практична підготовка у ВНЗ. Психолого-педагогічні засади організації самостійної навчальної та науково-дослідницької роботи студентів.

Системи оцінювання й організації зворотного зв'язку у навчальному процесі (Самостійна робота)

Література

Нормативні документи

1. Закон України "Про вищу освіту" [Текст] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>

2. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах [Текст] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0173-93>

Підручники та посібники

3. Кузьмінський, А.І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. [Текст] / А. І. Кузьмінський. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2011. – 486 с. – Режим доступу : <http://pulib.if.ua/book/219>.

Тема 12 Форми, види, методи і засоби навчання у вищій школі

Тема 13 Лекція у вищій школі

Тема 14. Технологія і техніка організації та проведення семінарів, практичних, лабораторних, індивідуальних занять, консультацій і колоквиумів

Тема 15. Психолого-педагогічні засади організації самостійної навчальної роботи студентів

4. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти : навч. посібник для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти [Текст].— К. : ВВП «КОМПАС», 1997.— С. 9–29. – Режим доступу : www.regik.rv.ua/regik/Bolyubash.doc.

5. Сверида Б.В. Проведення самостійної та індивідуальної роботи з студентами в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу [Текст]. – Режим доступу : <http://nung.edu.ua/news/samrob.pdf>.

Лекція № 7

МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ (4 год.)

Нові вимоги до методів навчання у вищій школі в умовах соціального розвитку на межі ХХ-ХХІ ст. Визначення методів навчання у вищому навчальному закладі. Типологія та характеристика методів і прийомів навчання. Класифікація методів навчання (за джерелом знань, етапами навчання, способом педагогічного керівництва, логікою навчання, характером пізнавальної діяльності, дидактичними цілями).

Інноваційні технології реалізації навчального процесу. Дидактична гра. Модифікації ділових ігор: імітаційні, операційні, рольові ігри, діловий театр, психо-соціодрама. Інтелектуальні ігри. Технології активного навчання. Технологія модульного навчання. Принципи проектування модульної програми. Адаптивна модульно-рейтингова система.

Технологія проблемного навчання: основні поняття та структура.

Технологія дистанційного навчання: актуальність основні компоненти дистанційної освітньої технології. Моделі дистанційного навчання, дидактичні особливості дистанційного навчання. Інформаційно-предметне забезпечення технології дистанційного навчання. Технологія дистанційного навчання на базі комп'ютерних телекомунікацій. Віртуальне навчання як заміна освітньої парадигми.

Використання технічних засобів навчання, комп'ютерної техніки.

Література

Нормативні документи

1. **Про вищу освіту** : Закон України [Текст] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi> (17)

2. **Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах** [Текст] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0173-93> (16)

Підручники та посібники

Основні

3. Кузьмінський А. І. **Педагогіка вищої школи** : навч. посіб. [Текст] / А. І. Кузьмінський. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2011. – 486 с. – Режим доступу : <http://pulib.if.ua/book/219> (11)

Тема 12 Форми, види, методи і засоби навчання у вищій школі

4. Алексюк А. М. Педагогіка вищої школи. – К., 1998. – С. 437 – 447. (1) Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія : підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів вищих навчальних закладів. –К. : Либідь, 1998. – С. 437–448.

Тема 15 Методи навчання у вищій школі

5. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : навч. посібник. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – С. 187–219.

Тема 5: Основні категорії дидактики вищої школи. Організація навчального процесу у ВНЗ.

6. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К. : Академвидав, 2010. – С. 105–111.

Додаткові

7. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти : навч. посібник для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти [Текст]. – К. : ВВП «КОМПАС», 1997. – С. 9–29. – Режим доступу : www.regik.rv.ua/regik/Bolyubash.doc. (3)

8. Козак Ф. В. Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищу освіту України. – Режим доступу : <http://nung.edu.ua/news/kmsonp.pdf>. (10).

9. Сверида Б. В. Проведення самостійної та індивідуальної роботи з студентами в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу. – Режим доступу : <http://nung.edu.ua/news/samrob.pdf> (22).

10. Український педагогічний словник [Текст] / С. У. Гончаренко, С. Головка, С. Каверіна. – Київ : Либідь, 1997. – 374 с. – Режим доступу : <http://edu-lib.net/drugoe-2/goncharenko-s-u-ukrayinskiy-pedagogich>.

Лекція № 8 -9

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ, ТИПОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНА КУЛЬТУРА ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ ЯК ОСНОВНИЙ ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ У ВНЗ (2 год.)

Науково-педагогічний працівник як суб'єкт навчально-виховного процесу ВНЗ. Правові основи діяльності науково-педагогічних працівників вищої школи. Кваліфікаційні характеристики посад педагогічних та науково-педагогічних працівників Сучасні психолого-педагогічні вимоги до викладача вищої школи. Психологічні особливості професійних деформацій в педагогічній діяльності. **Педагогічна культура викладача вищої школи.** Основи формування педагогічної культури. Складові педагогічної культури. Поняття педагогічної майстерності. Сутність педагогічного професіоналізму. Наукова організація праці викладача вищої школи

Нормативні

1. **Про вищу освіту** : Закон України [Текст] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

2. Про затвердження переліку посад педагогічних і науково-педагогічних працівників : Наказ МОН №665 від 01.06.2013р. і постанова Кабінету Міністрів України від 14.06.2000 № 963 зі змінами і доповненнями [Текст] // – Режим доступу : osvita.ua/legislation/other/37302/.

Підручники та посібники

Основні

1. Кузьмінський А. І. **Педагогіка вищої школи** : навч. посіб. [Текст] / А. І. Кузьмінський. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2011. – С. 137 с. – Режим доступу : <http://pulib.if.ua/book/219> (11)

Тема 7 Особливості діяльності, типологія педагогічна культура викладача вищої школи.

2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : навч. посібник. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – С. 187–219.

3. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К. : Академвидав, 2010. – С. 105–111.

Додаткові

4. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко – Д., 2014. – 416 с. – С. 174 – 242. – Режим доступу : <http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/pedagogikavsh.pdf>.

5. Український педагогічний словник [Текст] / С. У. Гончаренко, С. Головка, С. Каверіна. – Київ : Либідь, 1997. – 374 с. – Режим доступу : <http://edu-lib.net/drugoe-2/goncharenko-s-u-ukrayinskiy-pedagogich>.

Практичні (семінарські) заняття

Основна дидактична мета практичних занять – розширити, поглибити й деталізувати наукові знання, отримані на лекціях та в процесі самостійної роботи. Вони спрямовані на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, закріплення компетенцій, умінь і навичок, розвиток наукового мислення та усного мовлення студентів.

Таблиця 3

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Обсяг у год.	Назва та стислий зміст роботи	Мета роботи
8	ЗМ 1 Теоретичні основи педагогіки та психології вищої школи	
2	П 1. Основи педагогіки та психології вищої школи Предмет педагогіки і психології вищої школи. Методологічні аспекти організації вищої освіти. Мета і завдання діяльності викладача у вищій школі. Виховання у вищій школі.	Розвивати інтерес студентів до змісту навчального курсу. Визначити ступінь засвоєння значення основних наукових категорій педагогіки та психології вищої школи . Схарактеризувати методологічні аспекти організації вищої освіти (традиційний, особистісно-відчужений, особистісно-центрований і соціал-конструктивістський). Установити зміст загальнонаукових підходів (діяльнісний, комунікативний, суб'єктний, інтерактивний) в організації вищої освіти. <i>Обговорення у загальному колі</i> на тему «Мета і завдання діяльності викладача у вищій школі».
2	П 2. Витоки, основні етапи становлення і перспективи розвитку вищої школи України Сучасні тенденції розвитку вищої освіти. Стан і перспективи розвитку вищої школи на зламі ХХ і ХХІ ст. Болонський процес.	Визначити ступінь засвоєння <i>знань</i> про особливості та тенденції, розвитку системи вищої освіти в Україні та зарубіжних країнах з урахуванням положень Болонської декларації; методологічні аспекти організації вищої освіти. Узагальнити основні етапи становлення вищої школи. Здійснити порівняльний аналіз зарубіжного і вітчизняного досвіду розвитку

		вищої професійно школи. Виокремити особливості університетів та університетської освіти. Схарактеризувати основні парадигми університетської освіти (культурно-ціннісна; академічна; професійна; технократична; гуманістична). Здійснити контроль самостійної роботи: презентації студентів про окремі етапи історії вищої школи.
2	П 3. Закон України "Про вищу освіту".	Проаналізувати основні положення та інновації нового Закону України "Про вищу освіту". Описати структуру вищої і принципи побудови структура системи вищої освіти в Україні.
2	П 4. Сутність і особливості навчального процесу у вищій школі. Процес оволодіння новими знаннями у вищій школі. Особливості, напрями організації міжособистісної взаємодії студентів у процесі навчання, формування у них позитивної мотивації навчання.	З'ясувати наскільки глибоко студенти розуміють сутність та особливості навчального процесу у вищій школі. Визначити структуру процесу навчання, його об'єктивний і суб'єктивний сенс. Встановити складові процесу навчання та оволодіння новими знаннями у вищій школі. Узагальнити принципи організації навчального процесу у вищій школі. Описати шляхи розвитку наукових понять й умінь, навичок студентів, способи корекції їхнього помилкового, неправильного розуміння та утворення понять. <i>Обговорення у загальному колі на тему "Шляхи формування позитивної мотивації навчання студентів".</i>
4	ЗМ 2 Логіка і методи науково-педагогічних досліджень у вищій школі	
2	П 5. Методологія, зміст і організація науково-педагогічних досліджень. значення наукових понять для розвитку педагогічної науки.	З'ясувати ступінь засвоєння змісту опорних понять теми (методологія/ методологічні засади педагогіки, проблема/об'єкт/ предмет/мета/завдання/гіпотеза/ методи/ наукового дослідження. Зміст, організація і структура педагогічного дослідження, його змістовий алгоритм. <i>Обговорення у загальному колі: «Доведіть або спростуйте, що наукові дослідження – це шлях до вирішення проблем педагогіки та психології вищої школи»</i>
2.	П 6. Методика проведення педагогічних досліджень. Характеристика методів педагогічного дослідження. Практична організація науково-педагогічних досліджень;	Схарактеризувати класи та окремі методи педагогічного дослідження та вивчення й узагальнення педагогічного досвіду. Навчити вести документацію для оформлення результатів дослідження. Проаналізувати підготовані студентами перспективні плани наукових досліджень, написання наукової статті та виступу на навчально-науково-практичну конференції з проблем вищої коли.

24	ЗМ 3 МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН У ВНЗ	
2	<p>П 7 Дидактичні підходи до реалізації сучасної концепції вищої освіти.</p>	<p>З'ясувати ступінь засвоєння змісту основних категорій дидактики вищої школи. Довести взаємопов'язаність елементів педагогічної системи. Визначити підходи до проектування змісту освіти. Проаналізувати навчально-нормативні документи, які регулюють реалізацію освітніх цілей.</p> <p>Описати складові системи стандартів вищої освіти.</p> <p>Визначити, різницю між проектуванням змісту навчальної дисципліни у формі дидактичної задачі та у реальному навчальному процесі.</p>
6	<p>П 8-10 Форми організації навчання у вищій школі</p> <p>Поняття про традиційні форми організації навчання у вищій школі. Зміст і структура лекції.</p> <p>Особливості, типи організації практичних, семінарських, лабораторних занять</p> <p>Самостійна, науково-дослідницька робота студентів.</p>	<p>Формувати здатність реалізовувати конструктивно-планувальну, освітню, виховну, розвивальну функції викладача.</p> <p>Сформувати уявлення про форму організації навчально-виховного процесу як складову дидактичної системи, яка безпосередньо впливає на результат навчального процесу; поглибити знання про дидактичні вимоги до проведення різних форм організації навчання у вищій школі.</p> <p>Формувати вміння: планувати структуру, зміст, процес організації лекції, практичного, семінарського заняття; формулювати навчальну мету, визначити і структурувати зміст лекцій, практичних та семінарських занять; застосувати методи, прийоми організації навчально-пізнавальної діяльності студентів (бесіда, діалог, дискусія, мозкова атака, сюжетно-рольова гра, робота в групах тощо); розробляти необхідні методичні матеріали.</p> <p>Драматизація та аналіз змісту і тексту підготованих лекцій.</p> <p>Аналіз розробленого плану практичного заняття.</p> <p>Аналіз розроблених завдань для проведення лабораторної роботи.</p> <p><i>Діалог:</i> "Які, на Вашу думку, доцільні стимули для залучення студентів до наукової, самостійної роботи?"</p>
4	<p>П 11-12 Вимоги до методів навчання у вищій школі.</p>	<p>Визначення методів навчання у вищому навчальному закладі. Типологія та характеристика методів і прийомів навчання. Класифікація методів навчання (за джерелом знань, етапами навчання, способом педагогічного керівництва, логікою навчання, характером пізнавальної діяльності, дидактичними цілями).</p> <p>Обґрунтування вибору методів навчання для</p>

		окремого навчальної дисципліни.
2	П 13 Застосування інтерактивних методів навчання для організації особистісної взаємодії викладача і студентів як рівноправних партнерів. Інноваційні технології реалізації навчального процесу. Дидактична гра.	Перевірити ступінь засвоєння знань про технології навчання у вищому навчальному закладі та інноваційні технології реалізації навчального процесу. Дидактична гра. Модифікації ділових ігор: імітаційні, операційні, рольові ігри, діловий театр, психо-соціодрама. Інтелектуальні ігри. Демонстрація самостійно розроблених дидактичних ігор до курсу. Виробити критерії та алгоритм відбору інноваційних технологій навчання і застосування стратегій та технологій навчання з урахуванням особливостей навчальної ситуації, специфіки навчальної дисципліни. <i>Дискусія:</i> "Якої стратегії навчання Ви будете дотримуватися як викладач?"
2	П 14 Технології активного навчання. Технологія модульного навчання Принципи проектування модульної програми Технологія проблемного навчання: основні поняття та структура..	На основі засвоєних принципів активного навчання та технології модульного навчання розробити модульну програму дисциплін для одного із курсів підготовки бакалавра. Проаналізувати розроблені проблемні завдання, проекти лекцій та планів практичних занять відповідно до вимог технології проблемного навчання:
2	П 15 Технологія дистанційного навчання: актуальність основні компоненти дистанційної освітньої технології. Моделі дистанційного навчання, дидактичні особливості дистанційного навчання. Інформаційно-предметне забезпечення технології дистанційного навчання. Технологія дистанційного навчання на базі комп'ютерних телекомунікацій. Віртуальне навчання як заміна освітньої парадигми.	Технологія дистанційного навчання: актуальність основні компоненти дистанційної освітньої технології. Моделі дистанційного навчання, дидактичні особливості дистанційного навчання. Інформаційно-предметне забезпечення технології дистанційного навчання. Технологія дистанційного навчання на базі комп'ютерних телекомунікацій. Віртуальне навчання як заміна освітньої парадигми. Демонстрація розроблених частин дистанційного курсу.
2	П16 Майстерність професійно-педагогічної діяльності викладача. Особливості діяльності, типологія педагогічна культура викладача вищої школи як основний фактор забезпечення якості навчання у ВНЗ. Науково-педагогічний працівник як суб'єкт навчально-виховного процесу	Формувати здатність реалізовувати організаторську і виховну функції викладача. Формувати вміння застосувати методи, прийоми організації виховного впливу на студентів; організовувати спілкування зі студентами у навчальний і позанавчальний час; організовувати та контролювати невербальну

	ВНЗ.. Педагогічна культура і педагогічна майстерність як запорука педагогічного професіоналізму.	поведінки у процесі спілкування зі студентами; аналізувати різноманітні педагогічних ситуації, розв'язувати педагогічні конфлікти. Проаналізувати правові основи діяльності науково-педагогічних працівників вищої школи. та зміст кваліфікаційних характеристик посад педагогічних та науково-педагогічних працівників; основи наукової організації праці викладача вищої школи З'ясувати відмінні та спільні риси педагогічної діяльності у вищій і середній школі. Виявити переваги та недоліки авторитарної і демократичної особистості педагога вищого навчального закладу. Схарактеризувати системи оцінювання й організації зворотного зв'язку у навчальному процесі.
4	П 17–18. Науково-практична конференція з актуальних проблем педагогіки вищої школи.	Формування здатність реалізовувати гностичну функції викладача. Формувати вміння застосувати методи науково-педагогічного дослідження.

2.3.5 Самостійна робота та індивідуальні завдання

Самостійна робота є однією із форм організації навчання у вищій школі, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Самостійна робота (126 год.) поєднує вивчення наукової та методичної літератури, підготування до практичних занять, укладання педагогічного портфолію (методичний проект), написання наукової статті (тез) та виступ на навчальній науково-практичній конференції.

Підготовка тез виступу на науково-практичній конференції є видом самостійної навчальної та науково-дослідної роботи студента. Тема дослідження обирається студентом на основі запропонованого списку або узгоджується із викладачем індивідуально. Індивідуальні завдання виконуються студентами самостійно у малих групах із 2-3 осіб під керівництвом викладача. Результати самостійної науково-дослідної роботи узагальнюють на підсумковому занятті, яке проводять у формі науково-практичної студентської конференції „Актуальні проблеми вищої освіти України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору”.

Напрями роботи конференції:

1. Болонський процес і перспективи розвитку вищої освіти в Україні, Європі та світі
2. Управління якістю освіти: досвід та інновації
3. Моніторинг якості освіти: засоби та технології
4. Новітні засоби навчання і виховання: проблеми впровадження та стандартизації
5. Сучасний освітній менеджмент: економічні та організаційні засоби реалізації в Україні, Європі, світі
6. Психологічні, педагогічні та організаційні умови запровадження європейських стандартів вищої освіти
7. Філософія та психологія освіти
8. Послідовність середньої та вищої освіти як загальноєвропейський стандарт
9. Освіта – Культура - Глобалізація: виклики сьогодення

Вимоги до оформлення матеріалів для участі у науково-практичній конференції (стаття, тези, відомості про автора)

Робочі мови – українська, англійська, німецька.

Для участі у роботі конференції необхідно до 01 листопада поточного року надіслати:

- електронною поштою на адресу: *pereklad* <*pereklad@nung.edu.ua*> з

позначкою *konferencia*:

- матеріали доповіді (тези);
- авторську довідку (ПІБ, науковий ступінь, учене звання, посада, місце роботи (повна назва установи, місто), телефони, контактна адреса, e-mail);
- анотацію (із зазначенням ключових слів, а також назви статті, ПІБ та авторських даних) українською, російською та англійською мовами, оформлені відповідно до вимог ВАК України,
- Матеріали надсилаються окремим файлом, назва якого має містити: перше слово – *konferencia*, друге – прізвище автора латиницею, третє – відповідає вмісту файлу (*tezy*). Наприклад: *konferencia_petrenko_tezu*.
- *листом або особисто*;
- видрукований примірник тексту, підписаний автором (обов'язково вказати напрям у правому верхньому куті доповіді).

Вимоги до оформлення авторського оригіналу:

Тези обсягом 1,5–2 сторінки, оформлені за чинними вимогами (Бюлетень ВАК України № 5, 2009 р.), мають включати такі елементи:

- а) постановка проблеми** в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями;
- б) аналіз останніх досліджень і публікацій**, у яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які посилається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується дана стаття;
- в) формулювання цілей статті** (постановка завдання);
- г) виклад основного матеріалу** дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;
- д) висновки** з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Зразок оформлення тез

Тези доповідей обсягом 1.5–2 сторінки, набрані у редакторі MS Word. Шрифт: Times New Roman 1. Міжрядковий інтервал 1,5. Поля з усіх сторін – 20 мм.

Напрямок ПІБ автора (авторів) Місце роботи (навчання, спеціальність)
НАЗВА ТЕЗ Текст ЛІТЕРАТУРА (Список літератури складати за алфавітом)
1. 2.

Зразок тез

Напрямок: Новітні засоби навчання і виховання:
проблеми впровадження та стандартизації

Янишин Ольга Каролівна

канд. пед. наук, Івано-Франківський
національний технічний університет
нафти і газу, кафедра теорії та
практики перекладу

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ ДОКУМЕНТОЗНАВЦІВ ЗАСОБАМИ МЕДІАОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВНЗ

Впровадження медіаосвітніх технологій у процес професійної підготовки майбутніх документознавців у вищій школі з метою формування у них комунікативних умінь буде ефективним лише за умови забезпечення необхідних для цього педагогічних умов, виокремлення та обґрунтування яких потребують спеціальної уваги.

Аналіз останніх досліджень та публікацій свідчить, що дослідження професійної підготовки у ВНЗ опирається на загальні філософські та психолого-педагогічні положення, а самі педагогічні умови служать структурною оболонкою педагогічних моделей і технологій. Попри те, що деякі умови можна вважати універсальними, педагогічна наука вимагає враховувати особливості новостворених педагогічних систем, враховуючи мету модельованого процесу та актуальні теоретико-методичні підходи.

Мета виступу: виокремити педагогічні умови для забезпечення ефективного формування комунікативних умінь у майбутніх документознавців та визначити місце цих педагогічних умов у педагогічній моделі формування комунікативних умінь майбутніх документознавців засобами медіаосвітніх технологій.

Виклад основного матеріалу. У межах цього дослідження *під педагогічними умовами розуміємо* оптимальну сукупність педагогічних і організаційних факторів, які забезпечать ефективність, (тобто збіг отриманих результатів із метою діяльності) модельованого процесу, результатом якого має стати медіаграмотний документознавець із добре сформованими комунікативними вміннями.

На підставі аналізу психолого-педагогічної літератури, результатів експертних оцінок та власних спостережень спрогнозовано педагогічні умови, які сприяють формуванню комунікативних умінь майбутніх документознавців засобами медіаосвітніх технологій.

З метою практичного виявлення педагогічних умов проведено маркетингові освітні дослідження, які охопили опитуванням професорсько-педагогічний склад ВНЗ, роботодавців та студентів. Найважливішими педагогічними умовами для забезпечення ефективного формування комунікативних умінь у майбутніх документознавців у процесі використання медіаосвітніх технологій є такі: системний підхід до формування комунікативних умінь

майбутніх документознавців у ВНЗ; узгодження мети та змісту освіти із запитами роботодавців; створення за допомогою медіаосвітніх технологій позитивної професійно значущої мотивації формування комунікативних умінь у студентів; цілеспрямована підготовка викладачів і студентів до роботи із медіаосвітніми технологіями; залучення позааудиторних можливостей ВНЗ; дотримання принципів інтеграції медіаосвіти у навчально-виховний процес; впровадження медіаосвітніх технологій в умовах моделювання професійної діяльності документознавців.

Для забезпечення системного підходу та підвищення рівня формування комунікативних умінь у майбутніх документознавців здійснено моделювання цього процесу, у результаті чого розроблено структурно-функціональну модель формування комунікативних умінь майбутніх документознавців засобами медіаосвітніх технологій у процесі фахової підготовки у ВНЗ. Педагогічні умови є складовою організаційного компоненту моделі та визначають умови взаємодії студентів і викладачів у процесі фахової підготовки від початкового до заключного діагностування рівнів сформованості комунікативних умінь у майбутніх фахівців.

Висновки. Педагогічні умови є логічним центром структурно-функціональної моделі формування комунікативних умінь майбутніх документознавців засобами медіаосвітніх технологій, оскільки створюють фундамент для досягнення мети педагогічної системи і реалізації медіаосвітніх технологій у процесі фахової підготовки у ВНЗ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Заброцький М. М. Комунікативна компетентність вчителя: екопсихологічний вимір / М. М. Заброцький // Практична психологія та соціальна робота. – 2009. – № 6. – С. 1–4

2. Сахневич І. А. Педагогічні умови застосування медіаосвітніх технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців нафтогазового профілю : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / І. А. Сахневич. – К. : [б. в.], 2012. – 20 с.

3. Білостоцька О. В. Педагогічні умови реалізації виховного потенціалу науково-дослідної роботи студентів вищих педагогічних навчальних закладів: автореф. дис. ... канд. пед. наук спец. 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти / О. В. Білостоцька. – Х. : [б. в.], 2014. – 20 с.

Виступи оприлюднюються на заключних заняттях. Наукові повідомлення готуються за однією із таких тем:

1. Методологічні аспекти організації сучасної вищої освіти.
2. Особливості розвитку студентської молоді, врахування їх у навчально-виховному процесі вищої школи.
3. Особливості адаптації студентів до навчально-виховного процесу у вищій школі.
4. Організаційно-педагогічні основи діяльності вищого навчального закладу за Законом України "Про вищу освіту".
5. Ступенева підготовка фахівців у вищих навчальних закладах України.
6. Підготовка фахівців відповідно до вимог Болонської декларації.
7. Болонський процес і вища освіта України.
8. Психологічні аспекти навчального процесу у закладах вищої освіти.
9. Формування у студентів внутрішньої мотивації навчання.

10. Підходи до організації навчального процесу у вищій школі, його структура.
11. Принципи навчання у вищій школі.
12. Формування у студентів наукових понять, знань.
13. Формування у студентів навичок розумових дій, спеціальних і загальних навчальних умінь.
14. Особливості, моделі та структура змісту вищої освіти.
15. Підходи до відбору змісту навчального курсу у вищій школі.
16. Особливості побудови навчальних планів та програм.
17. Шляхи формування позитивного ставлення студентів до навчальної інформації.
18. Сучасні технології навчання у вищій школі.
19. Педагогіка співробітництва та особистісно-орієнтована педагогіка у вищій школі.
20. Сутність та особливості розвивального навчання студентів.
21. Застосування активних методів навчання у вищій школі.
22. Методи формування мислительних дій студентів у єдності з іншими методами навчання.
23. Розвиток критичного та творчого мислення студентів.
24. Слабкі та сильні сторони лекцій у вищій школі, вимоги та рекомендації щодо їх проведення.
25. Структура лекції, її типи, критерії оцінки її ефективності.
26. Семінарські та практичні заняття у вищій школі, умови ефективності їх проведення
27. Типи семінарських та практичних занять, критерії аналізу їхньої організації.
28. Особливості та умови ефективної організації самостійної роботи студентів.
29. Система контролю в навчальному процесі вищої школи.
30. Педагогічна етика та такт викладача вищої школи.
31. Культура вербального і невербального спілкування викладача вищої школи.
32. Особливості педагогічних конфліктів у вищому закладі, шляхи їх розв'язання.
33. Умови та шляхи формування студентської команди, спільноти.
34. Особливості, методи та прийоми виховного впливу викладача вищої школи на поведінку, діяльність студентів.
35. Застосування методів науково-педагогічного дослідження у вищій школі.
36. Особливості інновацій у розвитку вищої освіти у розвинутих зарубіжних країнах.

2.5 Оцінювання знань студентів

Форми поточного контролю: відповіді на практичних заняттях, опитування і дискусії з основних тем курсу; перевірка рівня самостійної підготовки студента для виконання індивідуального завдання; контрольне опитування (теоретичні питання й аналіз педагогічних ситуацій), методичний проект (педагогічне портфоліо), написання статті (тез) і виступ на науково-практичній конференції.

Підсумковий контроль – *іспит*.

Таблиця 4

Види робіт, що контролюються	Кількість балів
1. Практичні заняття	
П 1	-
П 2	5
П 3	5
П 4	5
П 5	5
П 6	5
П 7	5
П 8	5
П 9	5
П 10	5
П 11	5
П 12	5
П 13	5
П 14	5
П 15	5
П 16	5
П 17	5
П 18 (контрольна робота)	20
Усього:	100

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Для оцінки якості засвоєння дисципліни в РСО запроваджена 100 бальна шкала. Шкали оцінювання та визначення навчання наведені в наступній таблиці:

Національна	Університетська (в балах)	ECTS	Визначення ECTS	Рекомендована система оцінювання
Відмінно	90-100	A	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100 (відмінно)
Добре	82-89	B	Дуже добре - вище середнього рівня з кількома помилками	75-89 (добре)
	75-81	C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	

Задовільно	67-74	D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	60-74 (задовільно)
	60-66	E	Достатньо - виконання задовольняє мінімальні критерії	
Незадовільно	35-59	FX	Незадовільно - потрібно попрацювати перед тим, як отримати залік або складати екзамен	35-59 (незадовільно із можливістю повторного складання екзамену)
	0-34	F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота	0-34 (незадовільно із обов'язковим повторним вивченням модуля)

2.6 Навчально-методичні матеріали

Методичне забезпечення

1. Зоріна Н. О. Педагогіка та психологія вищої школи: конспект лекцій. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2010. – 79 с.
2. Зоріна Н. О. Педагогіка та психологія вищої школи : метод. рекомендації. – Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2010. – 21 с.
3. Зоріна Н. О. Педагогіка та психологія вищої школи : практикум. – Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2010. – 30 с.
4. Хабайлюк В. В. Педагогіка вищої школи : метод. вказівки. – Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2014. – 60 с.

Основна література

5. Алексюк А. М. Педагогіка вищої школи. – К., 1998. – С. 437 – 447. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія : підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів вищих навчальних закладів. – К. : Либідь, 1998. – С. 437–448.
6. Вашенко Г. Виховний ідеал: підручник. Т.1. – 3-тє вид. – Полтава, 1994. –189 с. – Режим доступу : – http://eduknigi.com/ped_view.php?id=47.
7. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : навч. посібник. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – С. 187–219.
8. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. – К., 1997. – Режим доступу : <http://hum.edu-lib.net/szbrannoe/goncharenko-s-u-ukrayinskiy-pedagogichniy-slovník-onlayn>.
9. Галузинський В.М. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні // Галузинський В.М., Євтух М.Б. – К., 1995. – 277с.
10. Гура О.І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності [Текст] : навч. посіб.

для вузів / Олександр Іванович Гура. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 224 с.

11. Державна національна програма "Освіта" (Україна XXI століття). – К.: Райдуга, 1994. – Режим доступу : http://www.uazakon.com/documents/date_5x/pg_irwjos.htm.

12. Дзвінчук Д. Психологічні основи ефективного управління: Навч. посібник. – К.: ЗАТ "Нічлава", 2000.

13. Закон України "Про вищу освіту" // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

14. Закон України "Про внесення змін і доповнень до Закону Української РСР "Про освіту" // Голос України. – 1996. – № 77. – 25 квіт. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/100/96-%D0%B2%D1%80>.

15. Закон України "Про загальну середню освіту" // Урядовий кур'єр: Інформаційний додаток "Орієнтир". – 1999. – № 125-126. – 8 лип. - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/651-14>.

16. Конституція України. – К., 2006. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

17. Концепція загальної середньої освіти // Інформ. зб. МОН України. – 2002. – № 2. – Режим доступу : https://docs.google.com/document/d/1wbEqmpKCz3X5FmlyX0QdXIOF-a_xMhzSAE3734zSt64/edit?pli=1.

18. Кузьмінський, А. І. **Педагогіка вищої школи** : навч. посіб. [Текст] / А. І. Кузьмінський. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2011. – 486 с. – Режим доступу : <http://pulib.if.ua/book/219>.

19. Національна доктрина розвитку освіти. Затверджено Указом Президента України від 17 квітня 2002 р. № 347/2002 // II Всеукраїнський з'їзд працівників освіти (7-9 жовтня 2001 р.) – К., 2001. – С.136-155. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>.

20. Козак Ф. В. Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищу освіту України. – <http://nung.edu.ua/news/kmsonp.pdf>.

21. Луговий В. Управління освітою : навч. посібник. – К. : Вид-во УАДУ, 1997.

22. Маслов В.І., Драгун В.П., Шаркунова В.В. Теоретичні основи педагогічного менеджменту: Навч. посібник для працівників освіти. – К., 1996.

23. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління: навч. посіб. - Івано-Франківськ: Плай, 2001. – 695 с.

24. Падалка О.С., Нісімчук А.С., Смолюк І.О., Шпак О.Т. Педагогічні технології. – К., 1995.

25. Педагогіка / А. М. Алексюк, М. М. Грищенко, О. В. Киричук та ін.; за ред. А. М. Алексюка. – К. : Вища школа, 1985.

26. Салов В. О. Основи педагогіки вищої школи: навч. посіб. - Дніпропетровськ: НГУ, 2003. – 183 с. –183.

27. Сверида Б. В. Проведення самостійної та індивідуальної роботи з студентами в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу. – <http://nung.edu.ua/news/samrob.pdf>.

28. Сірополко С. Історія освіти в Україні. – К. : Наукова думка, 2001. – 912 с.

29. Сірополко С. Історія освіти в Україні. – 2-е вид. – Львів : Афіша, 2001. – 664 с.

30. Стельмахович М. Г. Народна педагогіка. – К., 1995.

31. Степанов О.М. Основи психології і педагогіки: навч. посіб. / О.М.Степанов, М. М. Фіцула. – 2-ге вид., випр., допов. – Київ : Академвидав, 2006. – 520 с.

32. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К. : Академвидав, 2010. – С. 105–111.

33. Ягупов В.В. Педагогіка : Посібник. – К. : Либідь, 2002. – 560 с.

Додаткова література

34. Бібліографічна довідка "Болонський процес в Україні". – http://nung.edu.ua/news/Bibl_dov.pdf

35. Болубаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти : навч. посібник для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти [Текст]. – К. : ВВП «КОМПАС», 1997. – С. 9–29. – Режим доступу : www.regik.rv.ua/regik/Bolyubash.doc.

36. Дзвінчук Д. Державне управління освітою в Україні: тенденції і законодавство. – К. : ЗАТ "Нічлава", 2003.

37. Дзвінчук Д. Освіта в історико-філософському вимірі: тенденції розвитку та управління : монографія. – К. : ЗАТ "Нічлава", 2006.

38. Дзвінчук Д. Розвиток суспільства та освіти: історико-філософський аналіз. – Івано-Франківськ : Вид-во Лілея-НВ, 2006.

39. Ковальський Т. Проблемні ситуації в керуванні освітою. – К., 2003.

40. Козаков В. А., Дзвінчук Д. І. Психолого-педагогічна підготовка фахівців у непедагогічних університетах : монографія. – К. : ЗАТ "Нічлава". 2003.

41. Кремень В.Г. Освіта і наука України: шляхи модернізації. (Факти, Роздуми, перспективи). – К. : Грамота, 2003. – 216 с. – 202-213.

42. Підвищення педагогічної майстерності та контроль за якістю знань: Метод. рекомендації для викладачів, учителів, студентів. – Чернівці : Рута, 1996.

43. Погрібний А., Алексюк А., Вишневський О., Майборода В., Кононенко П. Концептуальні засади демократизації та реформування освіти в Україні: Педагогічні концепції. – К. : Школяр, 1997.

44. Соціальна педагогіка : підручник / Капська А.Й., ред. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 468 с. – Сучасні системи вищої освіти: порівняння для України. – К.,1997.

Інформаційні ресурси

1. «Для всіх, хто навчається». Велика бібліотека навчально-методичної літератури [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://metodportal.net>.
2. Наукова електронна бібліотека. (Книги, підручники, дисертації, автореферати.) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/portal>.
3. Наукова періодика України (журнали та збірники наукових праць) [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc%5FGum/Vlush>.
4. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.
5. ПУБЛІЧНА БІБЛІОТЕКА [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://publ.lib.ru>